

Kjak

Jóin Sigurðsson

Virðingin fyri vinnu- lívsfólki!

Í gjárkvøldið var sending í sjónvarpinum um vinnulívsmannin og ríkmannin Larry Hillblom – ígongdsetarin av DHL, ið fórst í flogvanlukku einans 52 ár.

Larry er kanska ein av teimum størstu vinnulívsmonnum í nýggjari tíð. Sendingin fór víða, og um aðrar vinnulívsmenn – íroknað sakførarar. Hetta var alt sera áhugavert og lærandi, men nakað tungt at fylgja við í, tí alt var so ókent.

Meðan eg siti og hyggi at, fara tankarnir norð til Klaksvíkar og nakrar oddvitar har, sum í seinastuni, hava ført seg fram sum verja hjá vinnulívsfólki. Tað kann so ikki vera hetta slagið, tey meina við. Eg meini; vinnulívsfólk valdast, og er hesi eisini sera nógv broytt síðan ár 2000.

Hvat og hvønn meina tit við? Alt ov lítið ítøkiligt. Helst er tað meira lokalt tonkt, men vinarliga, kom við dømunum og nøvnum! Annars virkar tað sum ein pástandur.

Øvundsjúku og tí

Har eg ferðist, merki eg onki til, at vinnulívsfólk ikki eru høgt í metum. Eg trúgvi eisini, at teir/tey høvdu frábiðið sær fjepparafeløg

spiska skemtinum fær man valla vart seg ímóti, men har kunnu tey flestu hugsa sjálvi og sálða frá. Har eg ferðist, merki eg onki til, at vinnulívsfólk ikki eru høgt í metum. Eg trúgvi eisini, at teir/tey høvdu frábiðið sær fjepparafeløg. Ryggklapparí er sjáldan varandi.

Ikki fáa øll ein rættvísan dóm, meðan tey eru virkin. Fáa stóra mótstøðu, men eitt stórtungt at fylgja við í, tí alt var so ókent. Men fólk úr øllum stættum. Eitt gott dømi er Winston Spencer Churchill, har nú øll møgulig fólk leita eftir orðum, hann antin hevur skrivað ella sagt, fyri at bera egnan boðskap fram. Finna tey onki, finna tey uppá. Ilt er at mótplógva, tí Churchill var sera produktivur í orð og tal – ikki minst skrivliga, ið hansara mongu bøkur plógva.

Tað liggur ikki til okkum føroyingar at rósa ov nógv, men eitt gott orð av og á er gott fyri okkum øll!

Björt Samuelson

Tingvinna fyri Tjóðveldi

Prísurin fyri flatskattaøði

Høvuðsraðfestingin í figgjarlógini fyri 2012 er ógvuliga greið: Øðiliga nógv til tey, sum hava mest. Einkil til tey, sum hava minst. Og alt fyri lista A!

Við hesi figgjarlógini eru lunnar lagdir undir eitt munandi minnisamhaldsfast samfelag. Forskatingin av pensjónum fer at leggja tungar eyka byrðar á børn okkara, men verri er tað, at hesir pengar, sum samgongan velur at brúka nú, ikki verða nýttir til felags gang fyri okkum øll.

Fyri at svara uppá, um figgjarlógin ger Føroyar til eitt betri samfelag, kann hon vigast út ífrá: Í hvønn mun er hon viðskygd, fremur nýskapanir og skapar arbeiði til tær alt ov mongu arbeiðsleysu hendurnar. Í hvønn mun er hon rættvís, og rættar upp uppá skeivleikar í samfelagnum. Og, í hvønn mun er hon framskygd, og

fyribyrgir, at lánsbyrðan gerst so tung, at neyðugt verður at lækka vælferðartænasturnar munandi um fá ár.

Við at forskatta pensjónirnar, fær samgongan 240 milliónir krónur at brúka her og nú. Kortini føra bæði lögmaður og figgjarnevndarformaðurin aftur og aftur fram, at ikki ber til at fáa føroysku figgjarlógina at hanga saman, um ikki danir lata okkum 130-200 milliónir afturat. Ja, lögmaður heldur enn tá uppá, at tað er hækkadur blokkur, sum skal fyribyrgja hópuppsøgnum!

Raðfesting av pensjónsskattinum

Tað stendur samgonguni frítt at nýta pensjónsskattin til at niðurgjalda skuld, so vit eftir fáum árum kunnu gerast skuldarfrí. Ella at raðfesta vinnumenning, íverksetan og gransking fyri pengarnar. Øki, sum verða niðurraðfest í

figgjarlógini. Ella at vaksa um iløgukarmin, so meira arbeiði kann setast í gongd, og arbeiðsloysið soleiðis minka. Ella til at raðfesta skúla, útbúgving og mentan. Ella almanna- og heilsutænastur, ella til ein skattalætta, sum var samansettur soleiðis, at hann kom øllum borgarum í landinum til góðar. Ikki bert einum avmarkaðu skara. Ella ja, til at føra ein politikk, sum hevur onnur fingrimerki, enn tey hjá lista A.

Framburður fyri tey útvaldu

Flatskatturin fer uttan iva at skapa optimismu millum tey, sum fáa fleiri túsundkrónuseðlar millum hendurnar nú. Men, rokningin fyri flatskattaððina, sum tók valdið í tinginum fyri jól, hana koma vit øll at gjalda. Ein ógvuliga sjónligur partur av rokningini verður stættarmunurin, har rivan

fer at skrædna til eina djúpa gjógv, uppá heilt fá ár.

Ímeðan vit viðgera eina figgjarlóg, sum leggur dyggar lunnar undir skjóttvaksandi ójavna, eru ein røð av heimsins búskaparfrøðingum, politikarum og øðrum góðum høvðum savnaði til World Economic Forum í Davos. Eitt kjakevni her er vaksandi ójavnin – bæði innlendis og millum lond. “Tað er alneyðugt, at heimurin alt fyri eitt stillar um og fer undir at endurskapa eina globala kenslu av sosialari ábyrgd”. Orðini eigur Klaus Schwab, sum stovnaði í WEF, og er professari í búskapi.

Men her heima eru vit vitni til, at samgongan við figgjarlógini staðfestir eina skattaskipan, sum man vera hin mest ósosiala nakað framkomið land í nýggjari tíð hevur samtykt. Tað er hvørki víðskygni, framskygni ella rættvísi!

Dagfinnur Danbjørg

Setið ljóskastararnar á strategisk støð

Fíntmeska eftirlit innan mv og skattaøki kunnu skaffa millum 100 og 200 mill. kr. til vega beinanvegin. Og hesar upphæddir kunnu nýtast til mong góð endamála.

Arbeiðs- og vinnuskapandi tiltøk kunnu fáa munagóðan stuðul, soleiðis at mong av okkara arbeiðsleysu kunnu koma í arbeiði aftur til ósigliga gleði fyri mangar hart raktar familjur. Ímyndi tykkum børn, ið aftur kunnu luttaka í aktivitetum á jøvnum fœti við javnaldrar, tí ráðini aftur eru til tess.

Einar 2 - 3 mill. kr. kundu eisini verðið nýttar til at fáa arbeiðseftirlitið upp aftur á tað støðið, sum tað var á,

áðrenn tað varð niðurskorið. Tað sker í hjarta at teinkja yvir, hvørjar ófatiligar sorgarleikir eitt ambuterad arbeiðseftirlit kann viðføra. Sorgarleikir, ið kundu verðið forhindraðir, um vilji og figging høvdu havt fyrsta prioritet. Eg haldi ikki, at fyrigeving kann gevast fyri sorgarleikir, ið vit kundu verið fyruttan, um rætt varð borið at. Og enn kunnu vit bera okkum rætt at. Góðu ábyrgdarar, taki avgerðir sum um tað er tykkara egnu, ið tit skulu verja.

Og peningur kundi verið settur av til eitt effektivt príseftirlit. Tí lítill og eingin ivi kann vera um, at prísligan

í meðal mann liggja 10 - 20% omanfyri tað, ið rímligt er. Sínámillum undirhondsavtalar seta kappingina úr kraft. Við einum effektivum príseftirliti, so høvdu familjurnar lættliga spart einar 3 - 500 kr. um mór., og tað kann koma sera væl við hjá teimum, ið sita hart í tí, og tað eru tað tíverri mong, ið gera.

Annars kundi nakað av innkomna peninginum eisini farið til vælferðarendamál og/ella at minka um landskassahallið.

Og hóast teir høggradikalu síggja út til at hava buktina og báðar endarnar í lötuni, og hóast vit vita, at teir eru myrkamenn, ið best

trívast og virka í tí dulda og myrka har myrkursins gerningar verða framdir, so mugu vit vóna, vænta og biðja til at meginparturin av landspolitikkarunum, ið vanligu liva og virka í ljósinum, vilja virka fyri, at ljóskastarar verða settir upp á strategiskum og røttum stöðum, so neyðug eftirlit kunnu røkja sínar uppgávur á fullgóðan hátt.

Og trúgv mær. Mong av teimum "smáu" vilja takka tykkum av fullum hjarta og huga og taka tykkum við í kvøldbønina við tøkki fyri vísta vælvild, ið ger mun.